

راه کارهای فقهی - حقوقی کاربردی سازی اخلاق خوش در پیشگیری از جرم

نصرت اسدی^۱، عبدالله بهمن پوری^۲

^۱ کارشناسی ارشد رشته‌ی الهیات- گرایش فقه و مبانی حقوق اسلامی، دانشگاه یاسوج، ایران

^۲ استادیار گروه فقه و مبانی حقوق اسلامی، دانشگاه یاسوج، ایران

چکیده

پژوهش حاضر با هدف بررسی کاربردی کردن مفهوم درونی اخلاق، به‌عنوان عامل مهم در پیشگیری از وقوع جرم تدوین شده است، باید اذعان کرد که عمل به فضایل اخلاقی و دوری از رذایل اخلاقی به‌صورت فردی و همین‌طور ترویج آن در بافتار جامعه می‌تواند توان مقاومت افراد در برابر وسوسه‌های انحرافی و مجرمانه را افزایش داده و آنان را به پرهیز داوطلبانه از ارتکاب جرم وا دارد. پیشگیری از وقوع جرم جزو مهم‌ترین برنامه‌های نظام کیفری اغلب کشورهاست. هزینه‌ای که در این مسیر صرف می‌شود، سرمایه‌ای است که از طریق کاهش جرم و جنایت در جامعه، سود خود را به جامعه برمی‌گرداند. پیشگیری از جرم به راه و روش‌های مختلفی تحقق می‌یابد. اما موضوعی که کمتر به آن توجه می‌شود، گسترش اخلاق در جامعه است. ایران، کشوری اسلامی است و آموزه‌های دین اسلام در پوست و خون ساکنان آن رسوخ کرده است. در چنین جامعه‌ای، می‌توان به رعایت اخلاق به‌عنوان یکی از مهم‌ترین فاکتورهای کاهش جرم دل بست. مشاهده می‌شود که گاه اخلاق در زندگی اجتماعی به فراموشی سپرده می‌شود. زمانی که انسان به اخلاقیات پشت می‌کند، در مرز ارتکاب جرم قرار می‌گیرد. در چنین شرایطی، کافی است که قدمی به نادرست برداشته شود تا انسان در ورطه ارتکاب جرم فروافتد و هزینه‌های زیادی را برای جامعه و خود به همراه بیاورد. بنابراین ترویج اخلاقیات در جامعه می‌تواند یکی از قوی‌ترین بازدارنده‌ها در کاهش جرم باشد. اگرچه مقررات و نهادهای مختلفی در حوزه اخلاق تصمیم‌گیری می‌کنند و به اجرای این تصمیمات مشغولند اما جامعه ما نتوانسته است از این ظرفیت‌ها برای کاهش جرم استفاده کند. بنابراین، ماهیت پیشگیری مبتنی بر اخلاق اسلامی بیشتر کنشی و ریشه‌ای است که با ایجاد تغییر در نگرش‌ها و باورهای افراد، می‌تواند از بسیاری جرائم جلوگیری نماید لذا جهت پاسخگویی به سؤال بنیادین تحقیق که رشد اخلاق و راه کارهای فقهی- حقوقی کاربردی سازی اخلاق خوش چگونه می‌تواند در پیشگیری و کاهش جرم نقش مؤثری داشته باشد؟ از روش توصیفی- تحلیلی استفاده شده است قانون‌گذار برای حفظ نظم و تأمین اجرای قانون، باید قواعد اخلاقی را رعایت کند یعنی تا حد امکان، به کاری فرمان دهد که مردم نیز آن را نیکو می‌شمرند و امری را نهی کند که اخلاق اجتماعی نیز ناپسند می‌داند علاوه بر این اگر اصول اخلاقی، معیار و ملاک ارزیابی قوانین نباشد نمی‌توان عادلانه و یا ظالمانه بودن (خوب یا بد بودن) قانونی را شناخت.

واژه‌های کلیدی: پیشگیری از جرم، اصول اخلاقی، مفاهیم مجرمانه، آموزه های دینی و فقهی

مطالعات علوم سیاسی، حقوق و فقه

دوره ۷، شماره ۲، بهار ۱۴۰۰، صفحات ۷۳-۴۴